

Zimní spáči valašských pelíšků

seriál

**PŘÍRODA
VALAŠSKA**

Spánek potřebujeme k životu všichni. Ale žádný člověk nedokáže to, co některé druhy zvířat – prospat zimu! V současné době, kdy rtuť teploměru klesá hluboko pod bod mrazu, najdeme mnoho živočichů ukrytých ve svých norách, skrýších a doupatech, oddávajících se zimnímu spánku.

Důvodem pro zimní spánek je hospodaření s tělesným teplem. Pokud si živočich v zimě udržuje stálou teplotu, má mnohem větší energetické výdaje. Aby zamezil tepelné ztrátě, vyhledá vhodný úkryt a omezí své životní funkce- teplota těla klesá, dýchání se zpomaluje. Tuto unikátní schopnost nazýváme zimní spánek. Rozlišujeme pravý a nepravý zimní spánek.

Mezi pravé zimní spáče řadíme pchy, sysly, křečky, netopýry nebo ježky. S příchodem zimy upadnou do tzv. hibernace. Jejich životní funkce se téměř

zastaví, metabolismus jakoby čerpal dovozenou.

Zvířata nepřijímají potravu

a nepijí. Jejich tělesná teplota se snižuje na 5 až 0,2 °C.

Srdce slyší bje šestkrát pomaleji a vydechne pouze 2x za minutu!

Během hibernace tělo čerpá energii z nashromážděných tukových zásob. Hibernant spí hlubokým spánkem s minimálními přestávkami až do příchodu jara. Probuzení ze spánku je pomalý a energeticky velice náročný proces. Proto se vyrušování spáči často jara nedožijí.

Nesprávná je představa, že medvědi na zimu zalézají do brlohu a spí jak zabítí až do jarního sluníčka. Medvěd, podobně

jako jezevec, přečkává zimu nepravým zimním spánkem. Oproti hibernaci zde nedochází k tak výraznému zpomalení životních funkcí. Jsou schopni se okamžitě vzbudit a ze svého úkrytu vycházejí pouze napít se a vykonat potřebu.

Zimní spánek má u mnoha zvířat velký význam pro přežití zimy. Ta nejmenší zvířata spí nejdéle a jsou také nejvíce choulostivá na předčasné probuzení.

Text: Bc. Jan Husák, Muzeum regionu Valašsko, p.o.